

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobkyně: **E. R.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 9. 2024, o starobní důchod,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 4. 7. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná přiznala žalobkyni starobní důchod podle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), a to od 9. 10. 2023 ve výši 7 138 Kč. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojila žalobkyně námitkami, které žalovaná rozhodnutím ze dne 24. 9. 2024, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M. P.

2. Žalobkyně se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), domáhala zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

3. Žalobkyně v žalobě a v podání ze dne 9. 1. 2025 namítala, že osobní list důchodového pojištění, ze kterého vycházela žalovaná v napadeném rozhodnutí, se liší od osobních listů, které byly podklady předchozích rozhodnutí, či informativních osobních listů důchodového pojištění. V rozhodnutí žalované ze dne 4. 12. 2023 byl pro výpočet starobního důchodu zohledněn rok 2001, v napadeném rozhodnutí a prvostupňovém rozhodnutí nikoli, což mělo vliv na výši starobního důchodu. Tyto rozdíly žalovaná v napadeném rozhodnutí neodůvodnila, ačkoli ji o to žalobkyně žádala.
4. Žalobkyně dále brojila proti tomu, že správní řízení trvalo neúměrnou dobu. Místo kompenzace z důvodu nedodržení zákonných lhůt se jí žalovaná pomstila a vymyslela nové datum odchodu do předčasného důchodu, a to od 9. 10. 2023.
5. Žalobkyně se tak domáhala, aby krajský soud přezkoumal rozhodnutí týkající se přiznání předčasného důchodu a také doplatku, který jí dle Potvrzení o promlčení dluhu stále náleží.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že dávku důchodového pojištění ovlivňují dva základní faktory, délka doby pojištění a výše vyměřovacích základů dosažených v jednotlivých kalendářních letech rozhodného období. Jelikož je výpočet důchodu prováděn pomocí výpočetní techniky, je omyl *de facto* vyloučen. Žalobkyně ve své žalobě nenamítala žádnou konkrétní dobu pojištění a nenamítala rovněž, že by jí byl snad chybně zhodnocen vyměřovací základ v tom kterém roce rozhodného období. Žalobkyně zřejmě nesouhlasila s výší starobního důchodu, přitom však neuvedla žádnou konkrétní námitku, která by měla vliv na stanovení výše důchodu. Pokud se snad nějaký faktor mohl negativně podepsat na stanovení výše starobního důchodu žalobkyně, respektive výše procentní výměry, pak by to bylo období od 1. 9. 1995 do 31. 12. 2000, kdy žalobkyně vykonávala činnost osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“).
7. Podle § 5 odst. 6 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zákon č. 589/1992 Sb.“), je vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti částka určená touto osobou, která činí nejméně 50 % daňového základu; daňovým základem se pro účely tohoto zákona rozumí dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti podle zákona o daních z příjmů, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob. Ze znění § 5b zákona č. 589/1992 Sb. se podává, že vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je částka, kterou si tato osoba sama určí. Analogicky by se tak o daňovém přiznání dalo hovořit jako o čestném prohlášení, neboť osoba samostatně výdělečně činná sama rozhoduje o výši vyměřovacích základů za každý kalendářní rok své podnikatelské činnosti. Takto stanovené vyměřovací základy jsou pak rozhodujícím faktorem při rozhodování o výši důchodové dávky. Ze spisové dokumentace žalobkyně lze seznat, že

vykonávala činnost osoby samostatně výdělečně činné od 1. 9. 1995 do 31. 12. 2000, a proto o výši svých vyměřovacích základů za každý jednotlivý kalendářní rok této činnosti také sama rozhodla. Z výše takto stanovených vyměřovacích základů pak byl žalobkyni vypočten i starobní důchod, resp. i výše jeho procentní výměry.

8. Žalobkyně krom obecné snahy o soudní přezkum napadeného rozhodnutí neuvádí žádnou konkrétní námitku, nenamítá ani délku doby pojištění, ani výše zhodnocených vyměřovacích základů za jednotlivé kalendářní roky rozhodného období. Jedinou její žalobní námitkou je nesoulad Informativního listu důchodového pojištění s Osobním listem důchodového pojištění, který je součástí prvostupňového rozhodnutí. K tomu žalovaná uvedla, že Informativní list důchodového pojištění slouží pouze coby informativní vodičko pro žadatele o důchod, aby si mohli zkontrolovat a následně doplnit doby, které by v něm nebyly uvedeny, než uplatní samotnou žádost o důchod. Informativní list na výpočet dávky nemá žádný vliv a není ani součástí žádného rozhodnutí, a to narozdíl od Osobního listu důchodového pojištění, který odráží skutečnou profesní činnost žadatele o konkrétní dávku důchodového pojištění a z něhož žalovaná vychází při rozhodování o ní.

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

9. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (dávkový) spis žalované, z něhož vyplývají následující skutečnosti.
10. Žalobkyně dne 11. 5. 2023 podala žádost osoby žijící mimo území České republiky o výplatu českého důchodu poukazem na účet. Ze podkladů ve spisu se podává, že žádala, aby jí byl přiznán předčasný důchod s výplatou důchodu od 9. 7. 2023.
11. Součástí správního spisu je oznámení ze dne 5. 8. 2023 o výši dlužného pojistného a penále OSVČ ve výši 154 444 Kč.
12. Žalovaná dne 4. 12. 2023 vydala rozhodnutí č. I, č. j. X, kterým žalobkyni přiznala starobní důchod od 9. 7. 2023 ve výši 8 171 Kč. Téhož dne, tedy 4. 12. 2023, vydala žalovaná rozhodnutí č. II, č. j. X, podle kterého měl být celý doplatek důchodu ve výši 38 863 Kč, který vznikl od 9. 7. 2023 do 30. 11. 2023, použit na úhradu splatného dluhu na pojistném nebo penále ve výši 154 444 Kč osoby samostatně výdělečně činné.
13. Námitkou ze dne 27. 12. 2023 brojila žalobkyně proti rozhodnutím ze dne 4. 12. 2023 a namítala, že dluh na pojistném a penále ve výši 154 444 Kč byl již promlčen. Žalovaná na základě sdělení Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná ze dne 15. 1. 2024 zjistila, že byl dluh žalobkyně na pojistném a penále v celém rozsahu promlčen. Rozhodnutím ze dne 10. 2. 2024, č. j. X, žalovaná zrušila rozhodnutí č. II ze dne 4. 12. 2023, č. j. X, kterým byl doplatek důchodu ve výši 38 863 Kč použit na úhradu splatného dluhu. Žalovaná tak plně vyhověla námitce žalobkyně ze dne 27. 12. 2023.
14. Námitkou ze dne 13. 2. 2024 žalobkyně brojila proti rozhodnutí ze dne 4. 12. 2023, č. j. X. V ní žádala, aby žalovaná s ohledem na délku správního řízení změnila datum přiznání starobního důchodu z 9. 7. 2023 na 9. 10. 2023.
15. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 4. 7. 2024 žalovaná výrokem č. I žalobkyni přiznala starobní důchod od 9. 10. 2023 ve výši 7 138 Kč. Současně výrokem č. II zrušila rozhodnutí ze dne 4. 12. 2023, č. j. X, jímž byl žalobkyni přiznán starobní důchod od 9. 7. 2023. Na

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M. P.

druhé straně odůvodnění prvostupňového rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně požádala v zákonné lhůtě stanovené v § 86 odst. 4 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb. o změnu data přiznání starobního důchodu tak, aby jí důchod byl přiznán od 9. 10. 2023. Žalovaná žádosti žalobkyně o změnu data přiznání starobního důchodu vyhověla, a proto rozhodla tak, jak bylo uvedeno ve výroku I. a II. rozhodnutí.

16. Námitkami ze dne 16. 7. 2024 brojila žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí. Žalovaná napadeným rozhodnutím námitky žalobkyně zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

V. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1, 2 s. ř. s.). Ve věci rozhodoval bez jednání, jelikož s tím žalobkyně i žalovaná vyjádřily výslovný souhlas.
18. Žaloba **není** důvodná.
19. Žalobkyně nejprve namítala, že se osobní a informativní listy důchodového pojištění, které jsou součástí správního spisu, liší, a to v zohlednění doby pojištění za rok 2001. Měla za to, že žalovaná tyto rozdíly v napadeném rozhodnutí nevysvětlila.
20. Krajský soud se nejprve zabýval v této souvislosti s tím, jestli není napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů se ve své judikatuře opakovaně zabýval NSS [srov. např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, a ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64; ty se sice zabývaly především posuzováním (ne)přezkoumatelnosti rozsudku, lze z nich však vycházet i v případě (ne)přezkoumatelnosti správního rozhodnutí, neboť je ovládají stejné principy (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Afs 24/2005 44)]. Z vyslovených závěrů přitom vyplývá, že o nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů se jedná mimo jiné tehdy, opomene-li správní orgán na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (srov. též rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Žalobkyně namítala, že se žalovaná zohledněním doby pojištění za rok 2001 nezabývala, z napadeného rozhodnutí však krajský soud zjistil, že tomu tak není. Žalovaná tak učinila na straně 6 napadeného rozhodnutí. Žalovaná vysvětlila, že žalobkyni nebyla zhodnocena doba pojištění za rok 2001, kdy byla vedena jako osoba samostatně výdělečně činná. Vzhledem k tomu, že byl žalobkyni (poté, co bylo k námitce promlčení zrušeno rozhodnutí žalované č. II ze dne 4. 12. 2023, č. j. X) vrácen doplatek stržený na úhradu dluhu osoby samostatně výdělečně činné ve výši 38 863 Kč, je doplatek pojistného za rok 2001 neuhrazený a není možné ho hodnotit pro důchodové účely. Žalovaná taktéž na straně 5 napadeného rozhodnutí vysvětlila, z jakého důvodu došlo k poklesu výše předčasného starobního důchodu žalobkyně. Z uvedeného vyplývá, že žalovaná konkrétně reagovala na námitky žalobkyně, napadené rozhodnutí tak nelze shledat nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů.

21. K odlišným listům důchodového pojištění krajský soud uvádí, že listy, ze kterého žalovaná vycházela v rozhodnutí ze dne 4. 12. 2023, č. j. X, a v prvostupňovém rozhodnutí, se skutečně liší. Ze správního spisu však jasně vyplývá, že se nejednalo o libovůli žalované, ale došlo k této změně na základě vlastní aktivity žalobkyně. Žalobkyně v námitce ze dne 27. 12. 2023 brojila proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 12. 2023, č. j. X, na jehož základě měl být celý doplatek důchodu ve výši 38 863 Kč, který vznikl od 9. 7. 2023 do 30. 11. 2023, použit na úhradu splatného dluhu na pojistném nebo penále osoby samostatně výdělečně činné ve výši 154 444 Kč. Žalobkyně namítala, že dluh byl již promlčen. Žalovaná této námitce plně vyhověla a shora uvedené rozhodnutí zrušila. K částečné úhradě dluhu na pojistném osoby samostatně výdělečně činné tak na základě námítky žalobkyně nedošlo. Žalovaná tak v prvostupňovém rozhodnutí vycházela z odlišných skutkových okolností než v rozhodnutí ze dne 4. 12. 2023, č. j. X. Pojistné žalobkyně jako osoby samostatně výdělečně činné nebylo v roce 2001 uhrazeno, nemohlo být tedy nově zohledněno ani pro účely výpočtu starobního důchodu. Tuto skutečnost sdělila žalovaná žalobkyni v napadeném rozhodnutí a vyplývá i ze správního spisu. Odlišnosti v listech důchodového pojištění nevznikly administrativním pochybením či jinou chybou správního orgánu, ale byly podloženy měnícími se skutkovými okolnostmi případu.
22. K datu přiznání starobního důchodu krajský soud uvádí, že si nové datum 9. 10. 2023 žalovaná „nevymyslela“ a nejednalo se o „pomstu“, jak uvedla žalobkyně. Ze správního spisu se podává, že sama žalobkyně požádala o změnu data přiznání starobního důchodu v námitce ze dne 13. 2. 2024. Žalobkyně v námitce konkrétně uvedla: *„Protože jste ať už z jakéhokoli důvodu nedodrželi zákonem stanovené lhůty, žádám, aby mi byl předčasný důchod přepočítán, a to od datumu 9. 10. 2023 s tím, že tato doba bude činit už jen 628 dní před řádným důchodem a ne 720 dní, což dle mého výpočtu činí měsíčně 171 Kč a ročně to dělá asi 2000 Kč“*. Žalovaná taktéž v prvostupňovém rozhodnutí odkázala na to, že ve věci rozhodovala nově právě na základě námítky žalobkyně, ve které žalobkyně změnu data na 9. 10. 2023 výslovně žádala. Žalovaná jednala v souladu s tím, co žalobkyně požadovala, a plně jí vyhověla. Nelze se tak ztotožnit s tvrzením žalobkyně, že cílem žalované ji bylo jakkoli poškodit.
23. Žalobkyně v žalobě zmiňovala doplatek ve výši 38 863 Kč, který jí má náležet. K tomu krajský soud sděluje, že předmětem tohoto řízení je rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, nikoli doplatek důchodu. Doplatkem důchodu ve výši 38 863 Kč se zabývalo rozhodnutí žalované ze dne 4. 12. 2023, č. j. X, které bylo následně zrušeno rozhodnutím ze dne 10. 2. 2024, č. j. X. Ze správního spisu, konkrétně ze záznamu pro odd. 341 ze dne 18. 9. 2024 se podává, že byl vrácený doplatek SVC ve výši 38 863 Kč použit na úhradu přeplatku vzniklého změnou data přiznání starobního důchodu ve výši 34 770 Kč a zbytek doplatku ve výši 4 093 Kč byl žalobkyni již poukázán. Shodnou skutečnost – nad rámec daného řízení a svých povinností – žalovaná sdělila žalobkyni na straně 5 napadeného rozhodnutí a současně ji poučila o tom, že na základě jakého zákonného ustanovení byla oprávněna takto postupovat. Žalobkyně tak byla opakovaně informována o tom, jakým způsobem žalovaná s doplatkem nakládala.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

24. S ohledem na výše uvedené, závěry napadeného rozhodnutí tedy nezbyvá než potvrdit. Žaloba nebyla shledána důvodnou a krajský soud ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M. P.

25. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 16. října 2025

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně